

יהודה (ע' כ"ז) שהקפיד שלא לכתוב עד אחר חצות, וכן מובא בהקדמה לס' מהר"ם שיק ז"ל על תרי"ג מצוות (ע' ל"ח) שהמהר"ם שיק ז"ל לא כתב מעולם במוצש"ק אפילו לצורך גדול.

אבל לעומ"ז כמה גדולים כתבו חידושיהם במוצש"ק כמובא משם הכתב סופר ז"ל ובס' ובחרת בחיים מהגר"ח פלאגי ז"ל, ובס' שאול בחיר ה' (ע' קצ"ח) משם הגר"ש בראך זצ"ל (אלא היות שלא השתמש בשום דבר מוקצה כל זמן שעוד בגדי שבת עליו על כן מיהר אחרי סעודת מלוה מלכה להחליף את בגדיו וישב מיד לכתוב חידו"ת), וכן מביא בשו"ת דברי ישראל (בח"ב בהערות שבסוה"ס דף סט אות קל"ב) דרוב העולם אין נוהגין בזה וכותבים במוצש"ש, ושכן הח"ס היה נוהג לכתוב תשובות במוצש"ש כמבואר כמ"פ בספרו שחתם "מוצש"ק" עיי"ש.

* * *

הנהגה

סימן תרי"ז

שאלה - היושב בבית הכסא בשבת לעת ערב והגיע זמן צאה"כ של מוצש"ש והוא צריך לניירות קינוח ואין לו מחותכים (רק נייר שבגליל, בלע"ז ראל"ל) אי מותר לו לומר בתוך בית הכסא 'ברוך המבדיל' בין קודש לחול' כדי שיהא רשאי לחתוך הנייר.

תשובה - מותר. נראה דתלוי במה שכתבנו בשו"ת ויברך דוד (ח"א סי' צ"ז) אי מותר לקיים מצוה במקום מטונף כשאנו מזכיר שום דבר שבקדושה (כגון ברכה או דברי תורה) יעויין בדברינו שם שהוא מחלוקת הפוסקים, והכא נמי אמירת ברוך המבדיל וכו' הגם דאינו דברי תורה מ"מ הוא מכלל מצות הבדלה, דאף כשאומרה בלא שם ומלכות מקיים בזה מצות הבדלה מן התורה ואינו מסתבר דנוסחת הבדלה (ברוך המבדיל בין קודש לחול) שהוא נוסח

שתקנוהו אנשי כנסת הגדולה חשובה כדברי תורה], אלא שלפי מה שכ' בס' שלחן הטהור (סי' ר"ס זר זהב סק"א) לחלק בין מצוה דאורייתא למצוה דרבנן ממילא להפוסקים הסוברים דמצות הבדלה הוא רק מדרבנן מותר, והיות שממילא להרבה פוסקים בתי כסאות של זמנינו אין עליהו דין בית הכסא (מאחר שבדרך כלל אין צוואה קבוע שם כלל, שמורידים אותו ע"י אמצעות המים) כמובא בדברינו בשו"ת ויברך דוד ח"א על כן יש להקל [וע' עוד מה שכתבנו שם בשו"ת ויברך דוד (סי' ט"ו) אי מותר להרהר בגדלות ואמונת הבורא יתב"ש בביה"כ, עיי"ש בנוגע קריאת סיפורי צדיקים בביה"כ].

ולולי דמסתפינא אולי בכלל יש להתיר לו לחתוך הנייר לקרעים אף בלא אמירת 'ברוך המבדיל', מאחר שגם קריעתו בעצם יום השבת לא ברירא כל כך לאיסורא ע' בדברינו בשו"ת נשמת שבת ח"ז סי' רל"א (ומה שהבאנו שם מאיזה אחרונים) על כן י"ל שעכ"פ כשכבר הוא אחר זמן מוצש"ש אלא שהוא עומד קודם עשיית הבדלה, דעשיית מלאכה או אינו אלא חשש איסור דרבנן כמו שכ' הסו"ז (וי"ל עוד שאיסור מלאכה אז אין לו חומר של שבת, וגם לא חשיב איסור דרבנן המתגלגל מאיסור תורה) על כן היה מקום להקל לגמרי.

* * *

סימן תרי"ח

שאלה - אם שפיר דמי להבדיל על אותו הכוס שבירכו עליו ברהמ"ז.

תשובה - שפיר דמי. כבר נפסקה בשו"ע (סי' רצ"ט ס"ב) שאם יש לו שני כוסות יין אין לו להבדיל על אותו הכוס שבירך עליו ברהמ"ז, שאין לומר ב' קדושות על כוס אחד, שאין עושין מצוות חבילות חבילות, דלא כהרמב"ם דס"ל דמברך ומבדיל על כוס אחד